

nye trykksaker kan forsvares, er et tema jeg i denne bokanmeldelsen ikke kan ta opp.

Forfatteren har klart å få til en revidert utgave raskt. Manus var levert i desember 2006, et halvt år etter at loven ble vedtatt. Forfatteren skriver i forordet at boken er ment som en hjelp for helsearbeidere som arbeider i det psykiske helsevern. Pasienter, pårørende og jurister er også målgruppen. Jeg er ikke sikker på om bokens form er heldig for dette formål. Det er mulig at en grundigere bearbeiding kunne gjort stoffet lettere tilgjengelig for ikke-jurister. Dette er ikke en lærebok, men en gjennomgang av loven med ujevnt fordypningsnivå. Det er vanskelig å slå opp kliniske problemstillinger.

I hoveddelen (del 2) blir loven over 132 sider presentert paragraf for paragraf med forfatterens noter. Jeg finner disse notene ofte nokså banale og ikke spesielt utdypende. Lovens forarbeider er lettere å orientere seg i. Enkelte krysshenvisninger til bokens del 3 kan være nyttige.

Del 3 er på 98 sider og inneholder prosa-kapitler om ulike temaer:

- Høyesterettsavgjørelser vedrørende psykisk helsevernloven
- Juridiske problemer knyttet til behandlingen av personer med alvorlige spiseforstyrrelser
- Juridiske problemer knyttet til behandlingen av rusmisbrukere
- Menneskerettslige aspekter ved frihetsberøvelse og tvang i behandlingssøyemed

Disse kapitlene er for så vidt interessante å lese for klinikere som er ansvarlige for tvang. Jeg synes imidlertid at temaene er litt tilfeldig valgt, tydelig preget av forfatterens egne interesser. De dekker ikke på noe vis alle de kompliserte etiske og juridiske situasjonene man kan komme opp i. Det virker som om dette er fire frittstående artikler tatt inn i boken.

Del 4 er opptrykk av relevante forskrifter uten noter, og siste del er register. Det er ikke stikkordsregister, men register der de ulike paragrafer og høyesterettsdommer får sidehenvisninger. Dommene er kun opplistet som sidetall i Norsk Retstidende. Det står altså ikke hvilke temaer dommene omhandler. Paragrafene er også omtalt bare med tall. Dette forutsetter at man har en basiskjenning til stoffet som man ikke kan anta at klinikere har.

Randi Rosenqvist

Den rettsmedisinske kommisjon
Oslo

Medisinsk leksikon for «folk flest»

Sundar T, red.

Familiens store helseleksikon

2. utg. 1 104 s, tab, ill. Oslo: Damm, 2007.

Pris NOK 599

ISBN 978-82-04-12174-5



Damms store medisinske leksikon fra 2001 er nå utgitt i ny utgave. Både behandlings- og forebyggingsperspektivet er vektlagt i den reviderte annenutgaven. Målet har vært å lage et utførlig

oppslagsverk, inndelt etter medisinske temaområder, så vel som en nyttig helseveileder for folk flest, skriver medisinsk redaktør Tom Sundar i forordet.

Boken er opprinnelig utgitt av American College of Physicians som en «home medical guide», men er oversatt og bearbeidet av norske fagkonsulenter med bakgrunn fra allmennpraksis, sykehusmedisin, forskning og kunnskapsformidling. Boken er rikt illustrert med bilder, figurer, oversiktstabeller og modeller, men inneholder også mange sider med hovedsakelig tekst. De mange kapitlene er rubrisert i fem deler, der den største omhandler kroppen og sykdommene. Andre deler omhandler undersøkelser og diagnostikk og medisinsk behandling. Men en stor del dreier seg om tolking av symptomer. Omtrent 50 ulike og til dels overlappende symptomer, mange ganske generelle, blir beskrevet ved hjelp av spørsmålsdiagrammer, slik at leseren kan få hjelp til å avklare alvorlighetsgrad. Her blir rådene konkrete, som: Alvorlig, kontakt legevakst med det samme, eller: Avtal time hos fastlegen. Ved mindre alvorlige tilstander gis det selvhjelpsråd. Språkformen veksler; noe formidles i nøytral popularisert fagprosa, men andre steder tiltales leseren med «du».

Den valgte inndelingen av stoffet innebærer at man kan måtte slå opp mange steder hvis man vil sette seg inn i utredning og behandling av en bestemt sykdom og patofysiologi. Men boken har utstrakt bruk av kryssreferanser som gjør dette mulig. Ikke alle kapitlene formidler stoffet slik vi er vant til. For eksempel omtales type 1- og type 2-diabetes under ett. Her er definitivt heller ikke omtalen av diagnostikk og behandling oppdatert.

Med den rivende utviklingen i diagnostikk og behandling er det et krevende prosjekt å lage et medisinsk bokleksikon for «folk flest». Det er heller ikke lett å tilpasse stoffet til en annen kontekst med et helt annet helsevesen. For interesserte lesere er det masse bra stoff. Et gjennomgående tema

er at vi kan og bør ta ansvar for egen helse. Statistiske sammenhenger på gruppenivå mellom individuell livsstil og sykdom blir imidlertid flere ganger formidlet uten tilstrekkelig reservasjon i forhold til utfall for den enkelte.

Til tross for et stort omfang og positivt førsteinntrykk, bl.a. pga. gode illustrasjoner og diagrammer om fortolkning av symptomer, er dette en bok som lover mer enn den kan holde.

Anne Karen Jenum

Romsås legesenter
Oslo

En blanding av iver og kvalme

Feest K, Forbes K.

Today's students, tomorrow's doctors

Reflections from the wards. 144 s. Oxon:

Radcliffe, 2007. Pris GBP 20

ISBN 978-184619-078-0



Husker du hvordan det var å være «lege» for første gang – de første timene, ukene, vaktene? Nysgjerrighet, forlegenhet, medlidenhet, avsky, trøtthet – «en blanding av iver og kvalme,» som en av studentforfatterne

skriver. Boken består av 70 korte tekster skrevet av sisteårs medisinstudenter i Bristol etter at de i to uker har vært «skyggen» til turnuslegen på den avdelingen hvor de selv om få måneder skal begynne sin sykehusturnus. Skrivning av en reflekterende tekst etter utplasseringen bidro til ettertanke og språkliggjøring av erfaringene. Redaktørene har samlet de beste av 900 slike tekster over en femårsperiode og presenterer dem usensurert med en klargjørende introduksjon.

Boken viser at studenter kan skrive – noen av tekstene er rene perler av innsikt og språkkunst. Andre er mer jordnære, men alle er gode ved at de presenterer konkrete, godt beskrevne eksempler fra møter med pasienter, eldre leger, sykepleiere og tankevekkende aspekter ved legerollen, ansvaret, døden og egne følelser. I motsetning til abstrakte ord som «medlidenhet» blir disse fortellingene små filmglimt fra virkeligheten, og leseren beveges. Denne leseren fikk mange tanker om hvordan boken kan være til nytte.

For alle som veileder studenter i kliniske situasjoner er boken en gullgrube, full av påminnelser om hvordan verden oppleves fra dem som er lavest i hierarkiet. Studenter kan kjenne seg unyttige og brysomme i et